

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 70/2025-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/153/2016 z 30. júla 2019 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/37/2020 z 30. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/37/2020 z 30. marca 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/37/2020 z 30. marca 2022 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **493,10 eur** na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 70/2025-13 zo 6. februára 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej

len „krajský súd“) sp. zn. 14Co/153/2016 z 30. júla 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/37/2020 z 30. marca 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhol napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ žaloval Slovenskú republiku, zastúpenú Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), a to z dôvodu vydania nezákonných rozhodnutí a z dôvodu nesprávneho úradného postupu v súvislosti s jeho zadržaním a podozrievaním zo spáchania trestných činov, vydaním príkazu na prehliadku iných priestorov (sídla advokátskej kancelárie) a postupu pri tejto prehliadke a vydaním príkazu na vydanie a uchovanie počítačových údajov a s tým súvisiacim postupom. Jeho žaloba bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16C/163/2012 zo 7. decembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v celom rozsahu zamietnutá.

3. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu sa potvrdzuje. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že sťažovateľ nepreukázal všetky zákonom predpokladané podmienky na úspešné uplatnenie náhrady škody proti štátu. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, ani podľa krajského súdu sťažovateľovi nemožno priznať, pretože išlo o trestné stíhanie vo veci, teda sťažovateľovi nebolo v danom prípade vznesené obvinenie a trestné stíhanie proti nemu nebolo uskutočnené.

4. Proti napadnutému rozsudku sťažovateľ podal dovolanie z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré bolo napadnutým uznesením odmietnuté. Pokiaľ išlo o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd uviedol, že v odôvodnení dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci absentuje uvedenie relevantnej právnej otázky zásadného právneho významu, ktorú odvolací súd riešil nesprávne, ako aj konkretizácia dovolacieho dôvodu, t. j. odôvodnenie odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Pokiaľ išlo o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, najvyšší súd poukázal na nevyhnutnosť existencie nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho právneho postupu. Trestné stíhanie proti sťažovateľovi však začaté nebolo, keďže išlo iba o tzv. o trestné stíhanie vo veci. Vo vzťahu k zadržaniu sťažovateľa najvyšší súd doplnil, že toto bolo preskúmané ústavným súdom, ktorý dospel k záveru, že orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade so zákonom. Sťažovateľom formulovaná právna otázka preto nebola odvolacím súdom a ani súdom prvej inštancie riešená, keďže právny základ položenej otázky bol už podľa názoru najvyššieho súdu právoplatne vyriešený v inom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom rekapituluje, že bol bez formálneho vznesenia obvinenia podozrievaný zo spáchania trestnej činnosti, na základe čoho boli voči nemu vykonané invazívne úkony trestného konania. Trestné stíhanie bolo začaté iba vo veci. Jeho následná žaloba proti štátu bola zamietnutá v podstate z formálneho dôvodu, a to, že mu nikdy nebolo vznesené obvinenie,

čo však podľa jeho názoru popiera účel a zmysel inštitútu náhrady škody spôsobenej nezákonným zásahom do jeho práv. Sťažovateľ je presvedčený, že ak boli reálne vykonané invazívne zásahy do jeho práva na osobnú slobodu a jeho práva na súkromie, je úplne nezmyselné, aby nemal nárok na náhradu škody len z dôvodu, že tieto zásahy boli vykonané bez formálneho vznesenia obvinenia. Na podporu tejto svojej argumentácie poukázal na iné uznesenie najvyššieho súdu (sp. zn. 4Cdo/130/2020 z 21. októbra 2020) vo veci iného žalobcu, ktorý utrpel škodu v tom istom trestnom konaní a za tých istých skutkových okolností ako on. Zdôrazňuje, že aj keď v danej veci nedošlo k formálnemu vzneseniu obvinenia, z materiálneho hľadiska bol on sám v pozícii obvineného, keďže s ním bolo reálne konané ako s osobou, ktorá sa mala dopustiť trestnej činnosti, a boli obmedzované jeho práva, avšak bez možnosti uplatňovať opravné prostriedky.

III.

Vyjadrenia krajského a najvyššieho súdu, replika sťažovateľa a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/70/2025 zo 7. marca 2025 uviedol, že všetky relevantné skutkové a právne závery sú obsiahnuté v napadnutom rozsudku. Ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení č. k. KP 3/2025-63, Cpj 40/2025 z 24. februára 2025 uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava odôvodnenia napadnutého uznesenia. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, sťažovateľ vo svojom dovolaní neformuloval relevantnú právnu otázku zásadného právneho významu. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ďalej uviedol, že sťažovateľom formulovaná otázka nebola súdom prvej inštalácie a ani odvolacím súdom vôbec riešená. Sťažovateľ ako žalobca neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu materiálnej škody. Pokiaľ išlo o jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku nezákonného trestného stíhania, sťažovateľ nebol trestne stíhaný, keďže obvinenie mu vznesené nebolo. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu v určenej lehote a ani do dňa prijatia tohto nálezu nezaujal k vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu žiadne stanovisko.

III.4. Vyjadrenie zúčastnenej osoby.

9. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, zastupujúca Slovenskú republiku, v konaní o žalobe sťažovateľa o náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu ústavnému súdu oznámila, že svoje právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužíva.

III.5. K ústnemu pojednávaniu:

10. Ústavný súd v danom prípade na základe § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho základného práva na náhradu škody nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, ako aj jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

12. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

13. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak súd rozhodne vo v zásade identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodní, porušuje právo účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 564/2012).

14. Ústavný súd pred samotným prieskumom napadnutých rozhodnutí pripomína, že námietky, ktoré sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu nemohol riadnym spôsobom uplatniť v ním podanom dovolaní, môže uplatniť v ústavnej sťažnosti proti samotnému napadnutému rozsudku, pričom lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku mu v tomto smere ostáva zachovaná (§ 124 posledná veta zákona o ústavnom súde). Ústavný súd sa preto najskôr zameril na preskúmanie napadnutého uznesenia ako dovolacieho rozhodnutia s tým, že prípadný meritórny prieskum napadnutého rozsudku by prichádzal do úvahy až následne.

15. Z napadnutého uznesenia, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté, vyplýva, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľ podľa najvyššieho súdu nenaformuloval relevantnú právnu otázku zásadného právneho významu, ktorú by odvolací

súd riešil nesprávne, resp. by sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Polemika sťažovateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu sama osebe významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. Pokiaľ išlo o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, sťažovateľ tvrdil, že súdy nesprávne posúdili právnu otázku, či má podľa zákona o náhrade škody v prípade zastavenia trestného stíhania nárok na náhradu škody spôsobenej trestným konaním aj osoba, proti ktorej boli vykonané úkony trestného konania bez toho, aby bolo tejto osobe vznesené obvinenie. Najvyšší súd k tejto jeho námietke uviedol, že proti sťažovateľovi nebolo začaté trestné stíhanie a samotné zadržanie jeho osoby nespochybnil ani ústavný súd na podklade jeho predošlej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľom formulovaná právna otázka tak nebola súdom prvej inštancie a ani odvolacím súdom vôbec riešená, keďže jej právny základ už bol vyriešený v inom konaní.

16. Sťažovateľ pred ústavným súdom poukázal na vec iných žalobcov, ktorí mali škodu utrpieť v tom istom trestnom konaní a za tých istých skutkových okolností ako on. O ich dovolaní, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, teda rovnako ako sťažovateľ v tejto veci, rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/130/2020 z 21. októbra 2020 tak, že odvolacie rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V označenom uznesení najvyšší súd zdôraznil, že pri uplatňovaní nárokov podľa zákona o náhrade škody je nevyhnutné v každom prípade dbať na to, aby fakticky nedošlo k vyprázdneniu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. Ujma, ktorá je jednotlivcovi spôsobená zo strany orgánov činných v trestnom konaní, nesmie byť bagatelizovaná, znevažovaná či zľahčovaná, čím by vo výsledku mohlo dôjsť až k obchádzaniu zákona o náhrade škody a jeho účelu. Štát je v zmysle tohto zákona totiž zaviazaný absolútne a objektívne a vzniknutú škodu, resp. ujmu má nahradiť v maximálnej možnej miere, a to obzvlášť v situácii, keď nezákonnosť rozhodnutia (príkazu) bola konštatovaná zo strany ústavného súdu. Nemajetkovú ujmu v takomto prípade predstavuje už samotný zásah orgánov činných v trestnom konaní do práv fyzickej osoby. Nemajetková ujma je teda škoda, u ktorej z povahy veci je vylúčená náhrada, ktorá by znamenala uvedenie do predošlého stavu; možno ju len kompenzovať, a preto jej náhrada alebo odčinenie má aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté škodlivým zásahom. Štát nie je zbavený zodpovednosti za postup orgánov činných v trestnom konaní, ak sa ukáže, že sa mýlili a ich predpoklady, že bol spáchaný trestný čin, sa ukázali byť nesprávnymi. Ak má totiž občan povinnosť sa úkonom orgánov činných v trestnom konaní podrobiť, musí v podmienkach materiálneho právneho štátu existovať garancia, že sa mu dostane odškodnenia za ujmy, ktoré mu vznikli podrobením sa týmto úkonom trestného konania, pokiaľ sa preukáže, že trestný čin nespáchal. Pokiaľ by taká perspektíva neexistovala, nebolo by možné trvať na povinnosti jednotlivca také obmedzenie v rámci trestného stíhania (a to aj vo veci) znášať. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že orgány činné v trestnom konaní často zneužívajú inštitút trestného stíhania vo veci, lebo ním sa podozriví veľmi jednoduchým spôsobom zbavujú všetkých práv, ktoré im prislúchajú v prípravnom konaní. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že neobstojí ani odpoveď, že tento postup orgánov činných v trestnom konaní prešiel „*testom ústavnosti*“ v konaní pred ústavným súdom, pričom zároveň nie je pre takéto náhradové konanie podstatná. Rozhodujúci je podľa najvyššieho súdu totiž konečný výsledok trestného konania, a ten ústavný súd vôbec neskúmal vzhľadom na predmet svojho konania. Ak existencia nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu orgánov činných v trestnom konaní bola preukázaná, potom je potrebné zistiť, či žalobcovi skutočne ujma majetkového alebo nemajetkového charakteru

vznikla. V tomto ohľade si treba podľa najvyššieho súdu uvedomiť, že vznik nemajetkovej ujmy zásahom orgánov činných v trestnom konaní voči osobe spravidla nemožno dokazovať (3 Cdo 137/2008), lebo ide o stav mysle tejto poškodenej osoby. Nemajetková ujma vzniká už samotným zásahom orgánov činných v trestnom konaní do základných práv a slobôd fyzickej osoby, ak preukáže, že tento zásah nebol v súlade s právom (vo výsledku). Za situácie, keď žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôžu súdy rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec nahradená alebo že medzi protiprávnym konaním a vznikom škody nie je príčinná súvislosť. Súdy v takejto situácii určia výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia jednotlivých okolností prípadu. Najvyšší súd napokon zrekapituloval, že aj keď u žalobcu nedošlo k formálnemu vzneseniu obvinenia, z materiálneho hľadiska bol v pozícii obvineného, keďže s ním bolo reálne konané ako s osobou, ktorá sa mala dopustiť trestnej činnosti a boli obmedzované jeho práva, avšak bez možnosti uplatňovať opravné prostriedky. V takomto prípade už len tvrdenie žalobcu o zásahu do jeho osobnostných práv bolo dôvodom na priznanie finančného zadosťučinenia, resp. náhrady nemajetkovej ujmy.

17. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti na citované uznesenie sp. zn. 4Cdo/130/2020 z 21. októbra 2020 a v ňom prezentované právne závery nereagoval.

18. Na podklade obdobných okolností a rovnakých uplatnených dovolacích dôvodov teda najvyšší súd rozhodol v prvom prípade tak, že aj keď tamojšiemu žalobcovi nebolo formálne vznesené obvinenie, z materiálneho hľadiska bol v pozícii obvineného, že nemajetková ujma mu vznikla už samotným zásahom orgánov činných v trestnom konaní do jeho práv, keďže tento zásah nebol vo výsledku v súlade s právom, a že za uvedené má byť odškodnený pri zohľadnení konkrétnych okolností jeho prípadu. V druhom prípade, teda v prípade sťažovateľa, najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľa nemožno považovať za obvineného, keďže mu formálne nebolo vznesené obvinenie a išlo iba o tzv. trestné stíhanie vo veci, a teda na podklade zákona o náhrade škody v podstate ani nemôže byť odškodnený.

19. Z už uvedeného je podľa ústavného súdu zrejmé, že najvyšší súd v obdobnej veci na podklade tých istých skutkových okolností rozhodol v dvoch prípadoch diametrálne odlišne, a to bez toho, aby zmenu svojho právneho názoru (vo veci tohto sťažovateľa) dostatočným, resp. akýmkoľvek spôsobom vysvetlil (m. m. III. ÚS 328/05, I. ÚS 564/2012, IV. ÚS 205/2018). Ústavný súd už judikoval, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (III. ÚS 289/2017, I. ÚS 206/2019, IV. ÚS 443/2020). Uvedený rozpor je v tejto veci zvýraznený skutočnosťou, že k takýmto odlišným záverom dospel súd na tom istom stupni v pozícii najvyššej súdnej inštalácie.

20. Požiadavka jednotného uplatňovania práva za rovnakých skutkových okolností je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty (ako jedného zo základných princípov právneho štátu) vyjadreného aj v čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP a je legitímna aj z pohľadu dodržania princípu rovnosti pred zákonom. Zabezpečenie jednotnosti rozhodovacej činnosti a riešenie interpretačných rozporov je v systéme všeobecného súdnictva prioritne úlohou najvyššieho súdu, ktorý pri posudzovaní dovolaní pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 1 CSP) má prioritne dbať na jednotnosť judikatúry a prípadný odklon od nej

má realizovať prostredníctvom veľkého senátu (§ 48 ods. 1 CSP). Úlohou najvyššieho súdu v danej veci bolo teda vysvetliť, či a prečo sú jej okolnosti odlišné v takej miere, že je potrebné posudzovať ich rozdielne, alebo podrobným spôsobom vysvetliť potrebu odklonu od svojho predchádzajúceho rozhodnutia, prípadne riešiť danú otázku prostredníctvom rozhodovania veľkého senátu.

21. Predpokladom uplatnenia precedentnej záväznosti skoršej judikatúry je skutková totožnosť či podobnosť sporu. Práve podobnosť skutkového stavu zakladá úvahu o použiteľnosti ustálenej súdnej praxe v posudzovanom spore. Súd má možnosť odkloniť sa v právnom posúdení veci od ustálenej súdnej praxe. Z praktického pohľadu je vhodné, aby súd svoj odklon formuloval s jasnou reflexiou, že mu je skoršia ustálená judikatúra známa a aby s ňou viedol kvalifikovanú polemiku. Je zákonnou povinnosťou sudcu takýto odklon dôkladne a presvedčivo odôvodniť [k judikatúrnemu odklonu pozri napr. aj nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 247/2019 z 10. septembra 2019 (ZNaU 18/2019) alebo jeho uznesenie sp. zn. II. ÚS 527/2021 z 11. novembra 2021 (ZNaU 104/2021)].

22. Ústavný súd ďalej považuje za vhodné pripomenúť, že pojem „otázka vyriešená“ podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP treba vykladať ako „vyriešená ustálene“. Zmyslom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou o právny názor až dovtedy, dokým sa právny názor k danej otázke neustáli. Tento výklad má svoj racionálny základ, ktorý pramení z účelu dovolania, spočívajúci v požiadavke, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal, zjednocoval a vytváral judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu (I. ÚS 115/2020).

23. Osobitne musí byť z pohľadu ochrany základných práv jednotlivcov prísne nazerané na prípady, ktorých predmetom je rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej štátnou mocou. Akceptácia diametrálne odlišných záverov v skutkovo a právne obdobných veciach takéhoto druhu by totiž mohla vo verejnosti vzbudzovať obavu z ľahostajného prístupu súdov k tvrdeným nezákonným zásahom do základných práv jednotlivcov zo strany štátu a jeho orgánov, a tým vo výsledku narúšať jej dôveru v súdny systém.

24. V dôsledku už uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

25. V nadväznosti na uvedený záver ústavný súd napadnuté uznesenie v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde zrušil (bod 2 výroku tohto nálezu).

26. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

27. Keďže ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať ďalším namietaným porušením základných práv sťažovateľa, ani tvrdeným porušením jeho základných práv napadnutým uznesením krajského súdu, preto ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

28. Vzhľadom na princíp subsidiarity nie je totiž v súčasnosti úlohou ústavného súdu určiť, ktorý z odlišných právnych názorov najvyššieho súdu je správny, resp. či existujú skutkové alebo iné právne okolnosti, ktoré dostatočným spôsobom odlišujú prípad sťažovateľa a prípad iných

žalobcov, na vec ktorých sťažovateľ poukázal, pretože riešenie tohto problému a zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti najvyššieho súdu. Ústavný súd svojím zrušujúcim nálezom iba otvára cestu na riešenie problému v rámci dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 564/2012).

29. Po zrušení napadnutého uznesenia sa tak najvyššiemu súdu otvára možnosť opätovného posúdenia právnej veci sťažovateľa s tým, že prípadný odklon od záverov vyjadrených v uznesení sp. zn. 4Cdo/130/2020 z 21. októbra 2020 je potrebné primeraným a presvedčivým spôsobom vysvetliť.

V.

Trovy konania

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 493,10 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

31. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

32. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), čo predstavuje sumu 410,92 eur.

33. Ústavný súd priznanú náhradu trov týkajúcich sa odmeny právneho zástupcu sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu